Національний університет
«Острозька академія»

РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА: ПИТАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Кредити та кількість годин:

денна форма 5 ECTS; 150 годин: 20 лекційних, 20 практичних, 110 самостійна робота; залік
заочна форма 5 ECTS; 150 годин: 4 лекційних, 4 практичних, 142 самостійна робота; залік

І. Опис курсу

У 2014 році неправомірно окувавши Автономну Республіку Крим і місто Севастополь, здійснивши незаконне збройне вторгнення на територію Донецької та Луганської областей, РФ розпочала неспровоковану військову агресію проти України. Тим самим вона не лише порушила суверенітет, територіальну цілісність і політичну незалежність останньої, але й створила загрозу міжнародному миру і безпеці в цілому.

Із 2014 до 2022 р. російсько-українська війна мала гібридний характер. Цей час РФ використала для підготовки до повномасштабного вторгнення.

Із 24 лютого 2022 р. війна перейшла з гібридної фази у конвенційну стадію. Мета російської агресії полягає у знищенні української державності та ідентичності українського народу. В 2022 р. Сили оборони України зуміли зірвати план блискавичної війни що змусило кремль розпочати довготривалу війну на виснаження. У ході війни окреслились її воєнний, суспільний, міжнародний, інформаційний та інші виміри. З'ясування цих вимірів і є змістом запропонованої навчальної дисципліни.

ІІ. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни - формування системного-цілісного уявлення про сучасну російсько-українську війну.

Для реалізації мети поставлено завдання охарактеризувати:

- гібридну війну як ключовий елемент геостратегії реваншу;
- збройну агресію РФ проти України (лютий 2014 – лютий 2022 рр.);
- широкомасштабну війну;
- військові злочини РФ в Україні;
- українське суспільство й економіку в умовах війни;
- реакцію Заходу на російську агресію проти України;
- Інформаційну війну як невід'ємну складову агресії РФ проти України.

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

СК 4. Здатність аналізувати та прогнозувати розвиток безпекового середовища (глобальний, регіональний та національний аспекти) за окремими сферами забезпечення та видами діяльності.

СК 7. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі національної безпеки (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності) у широких та/або мультидисциплінарних контекстах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

III. Результати навчання

ПРН-1. Застосовувати системний аналіз та синтез для вирішення завдань забезпечення національної безпеки.

ПРН-2. Застосовувати вітчизняний та зарубіжний досвід забезпечення національної безпеки з урахуванням теорії національної безпеки під час здійснення професійної діяльності.

ПРН-3. Приймати обґрунтовані рішення з питань забезпечення національної безпеки держави (за сферами забезпечення та видами діяльності), у тому числі в умовах багатокритеріальності, неповних чи суперечливих інформації та вимог.

ПРН-9. Синтезувати спектр заходів та підходів, що можуть використовуватись для вирішення проблем, пов'язаних з викликами глобальній, європейській та регіональній безпеці.

ПРН-10. Формувати елементи (складові) стратегії національної безпеки держави (за сферами забезпечення та видами діяльності).

ПРН-14. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань національної безпеки до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

IV. Програма навчальної дисципліни (структура дисципліни)

Тема 1. Гібридна війна як ключовий інструмент російської геостратегії реваншу (2 год.)

1. Причини та передумови. Геополітичні та геоісторичні цілі.

2. Чому 20 років Договору про дружбу співробітництво і партнерство між Україною та РФ не врятували Україну від російської воєнної агресії?

3. Російська агресія проти України – свідчення глибокої кризи світової системи безпеки.

4.Найбільша геополітична афера XX століття: чому перебування Росії в ООН безпідставне.

Тема 2. Збройна агресія РФ проти України: історико- хронологічний аспект (лютий 2014 – лютий 2022 рр.) (4 год.)

1. Системні воєнно політичні риси воєнного конфлікту на території України. Окупація та протиправна анексія АР Крим і м. Севастополя (20 лютого – 24 березня 2014 р.).

2. Антитерористична операція. Вторгнення ЗС РФ на Донбас (1 березня [офіційно – з 1 квітня] 2014 – 19 лютого 2015 р.).

3.Особливості застосування військ (сил) під час протидії збройній агресії РФ на сході України: позиційна, «квола», вичікувальна війна (20 лютого 2015 – 23 лютого 2022 рр.).

4.Добровольчі батальйони на захисті України.

Тема 3.Широкомасштабна війна. (6 год.)

1. Початок широкомасштабного вторгнення ЗС РФ. Проведення оборонних операцій Силами оборони України (24.02.2022 – 17.04.2022).
2. Зосередження основних зусиль противника на Сході України. Оборона на ключових напрямках і створення умов для переходу ЗСУ до наступальних дій (18.04.2022 – 28.08.2022)
3. Стратегічна наступальна операція Сил оборони України. Стримування російського наступу на сході України.
4. Російсько-український фронт у 2023 році: успіхи, невдачі, прорахунки, уроки.
5. Ключові події російсько-української війни у 2024р.
6. Сучасна позиційна війна та як у ній перемогти.
7. Як довго триватиме російсько-українська війна та що може приблизити її завершення: оцінка різних сценаріїв.

Тема 4. Військові злочини РФ в Україні. (2 год.)

1. Чому війна РФ в Україні є геноцидом?
2. Російські експерименти над Україною: окупанти не приховують, що використовують її як полігон для випробування своїх нових видів зброї.
3. Підрив Каховської ГЕС: найбільша рукотворна екологічна катастрофа в Європі.
4. Буча, Маріуполь, Ізюм, Авдіївка…: ООН досі не бачить доказів геноциду РФ проти України. Чому так?

Тема 5.Українське суспільство й економіка в умовах війни. (4 год.)

1. Війна має стати справою всього суспільства.
2. Суспільно-політичні події в Україні.
3. Волонтерський рух: здобутки, труднощі, перспективи.
4. Життя під час війни. Війна і полон.
5. Проблема колаборації в російсько-українській війні.

6. Проблема мобілізації. Як мотивувати українців виконувати свій громадянський обов'язок із захисту держави.
7. Економіка воєнного стану: як працює тил?
8. У російсько-українській війні породжується нова Україна.

Тема 6. Російсько-українська війна та міжнародне співтовариство. (4 год.)

1. Вплив російсько-української війни на регіональні та глобальні процеси.
2. Політика ЄС щодо війни. Ставлення європейської спільноти до війни.
3. Північноатлантична воєнна допомога Україні.
4. Позиція США, Великобританії, Німеччини, Франції щодо російсько-української війни.
5. Новий план Маршала для України та платформа у форматі Рамштайн.
6. Чому Захід зволікає з постачанням далекобійної зброї для України і не хоче закрити небо над нею?
7. Безпекові зобов'язання для України та які гарантії безпеки їй потрібні.
8. Які країни підтримують РФ в її війні проти України та чому?
9. Стратегічні пріоритети української дипломатії в період війни: зброя понад усе.

Тема 7.Інформаційна війна – невід'ємна складова агресії РФ проти України .(2 год.)

1. Інформаційно-психологічне забезпечення Кремлем російсько-української війни.
2. Історія в інформаційної війні РФ проти України.
3. Протидія російським фейкам і дезінформації.

Теми, плани, методичні пояснення до семінарських занять (денна форма навчання).

Тема 1. Гібридна війна як ключовий інструмент російської геостратегії реваншу. (2 год.)

1. Причини та передумови. Геополітичні та геоісторичні цілі.
2. Чому 20 років Договору про дружбу та співробітництво і партнерство між Україною та РФ не врятували Україну від російської воєнної агресії.
3. Російська агресія проти України – свідчення глубокої кризи світової системи безпеки.

Тема 2.Агресія РФ проти України в 2014 році. (2 год.)

1. Системні воєнно-політичні риси воєнного конфлікту на території України.
2. Окупація та протиправна анексія АР Крим і м. Севастополя. 20 лютого – 24 березня 2014р..
3. Антитерористична операція (1 березня [офіційно 1 квітня] – 24 серпня 2014р..

Тема 3.Східний фронт. (2 год.)

1. Вторгнення ЗС РФ на Донбас. Донбаське бойовище.
2. Добровольчі батальйони на захисті України.
3. Україна та РФ у Мінському процесі та Норманському форматі.

Тема 4. Вторгнення. 2022 р.. (2 год.)

1. Початок повномасштабного вторгнення ЗС РФ. Проведення оборонних операцій Силами оборони України.
2. Зосередження основних зусиль противника на сході України. Оборона на ключових напрямках і створення умов для переходу ЗСУ до контр- наступальних дій.
3. Стратегічна наступальна операція Сил оборони України.

Тема 5 Вирішальні події російсько-української війни в 2023 р. та їх вплив на геополітичні і військові стратегії України, колективного Заходу, РФ. (2 год.)

1. Героїчний спротив ЗСУ. Битва за Бахмут.
2. Фактичне виведення з ладу Чорноморського флоту РФ.
3. Здійснення активно підготовки РФ до оборони з побудовою величезної протяжності фортифікаційно-інженерної лінії кількох рівнів.
4. Гвардія наступу. Невдача українського контрнаступу та перехоплення стратегічної ініціативи росіянами.

Тема 6. Широкомасштабна війна в 2024 році. (2 год.)

1. Ключові події російсько-української війни у 2024 р. : успіхи, невдачі, прорахунки, уроки.
2. Сучасна позиційна війна та як у ній перемогти.
3. Як довго триватиме війна та що може наблизити її завершення: оцінка різних сценаріїв.

Тема 7. Військові злочини РФ (2 год.)

1. Чому війна РФ в Україні є геноцидом?
2. Підрив Каховської ГЕС: найбільша рукотворна екологічна катастрофа в Європі.
3. Буча, Мелітополь, Ізюм, Авдіївка…: ООН досі не бачить доказів геноциду проти України. Чому так?

Тема 8. Українське суспільство в умовах війни. (2 год.)

1. Війна має стати справою всього суспільства.
2. Суспільно-політичні події в Україні.
3. Волонтерський рух: здобутки, трудності, перспективи.

Тема 9. Життя під час війни. (2 год.)

1. Економіка воєнного стану. Як працює тил.
2. Проблеми мобілізації. Як мотивувати українців виконувати свій громадянський обов’язок із захисту держави.
3. Війна і полон. Проблема колаборації.
4. У російсько-українській війні народжується нова людина.

Тема 10. Російсько-українська війна: міжнародний вимір. (2 год.)

1. Вплив російсько-української війни на регіональні та глобальні процеси.
2. Політика ЄС щодо війни.
3. Північноатлантична воєнна допомога Україні: ставлення європейської та американської спільноти до війни.
4. Які країни підтримують РФ у повномасштабній війні і чому?

Тема 11. Як змінився світ за три роки «триденної вини». (2 год.)

1. Новий план Маршала для України та платформа у форматі Рамштайн і Фонд відновлення.
2. Чому Захід зволікає з постачанням далекобійної зброї для України та не хоче закрити небо над нею?
3. Безпекові угоди та які гарантії безпеки потрібні Україні.
4. Стратегічні пріоритети української дипломатії в період війни.

Тема 12. Інформаційна війна – невід'ємна складова агресії РФ проти України. (2 год.)

1. Рашизм – сучасний російський нацизм і фашизм.
2. Інформаційно-психологічне забезпечення Кремлем російсько-української війни.
3. Історія в інформаційній війні РФ проти України.

Тема 13. Методи російської інформаційної війни проти України та українські заходи протидії. (2 год.)

1. Магістральні теми і типові методи російської пропаганди.
2. Протидія України дезінформації РФ.
3. Основні проблеми формування ідеологічної національної безпеки України в умовах російсько-української війни.

